SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 174. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, SEPTEMBER 13, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ . ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 13-го ВЕРЕСНЯ 1988 Ч. 174. РІК XCV.

У Києві помер письменник М. Лукаш

Відень (УІС „Смолоскип"). — Сюди дійшла вістка, що у вівторок, 30-го серпня ц.р., у Києві помер один з найталановитіших українських перекладачів, письменник і лексикограф Микола Олексійових Лукаш.

Микола Лукаш зазнавав від початку 1970-их років постійних переслідувань і цькувань, зокрема у 1972 році, коли він зголосився відбувати 5-річний термін ув'язнення за хворого тоді Івана Дзюбу. У 1973 році М. Лукаш був виключений зі Спілки Письменників України, йому погрожували ув'язненням у психіятричній тюрмі і його ім'я було зняте з довідника СПУ (1976).

Перекладач і письменник М. Лукаш народився 19-го грудня 1919 року у Королевці Сумської области. У 1941 році він закінчив чотири курси історичного факультету Київського університету ,а в 1947 році закінчив Харківський педагогічний інститут іноземних мов. Він знав 18 мов і деякий час працював викладачем німецької, французької і англійської мов у вузах Харкова.

М. Лукаш відомий з перекладів „Фавста" Й. В. Ґете, „Декамерона" Дж. Бокаччіо (1964), „Баль в опері" Ю. Тувіма, „Мадам Боварі" Г. Фльобера, п'єс Льопе де Вега. Письменник перекладав також твори для дітей.

Після довгих років переслідувань і заборони друкуватися, М. Лукаш був реабілітований, а на початку 1988 року йому призначено премію ім. М. Рильського за переклади українською мовою „Декамерона", „Фавста", „Мадам Боварі", поетичних творів Ф. Гарсія Льорки, Г. Аполлінера, П. Верлєна, Р. Бирнса, Ф. Шіллера, П. Безруча та інших.

30-го березня 1988 року у республіканському будинку СПУ у Києві відбувся вечір М. Лукаша під головуванням Д. Павличка. На вечорі виступали Г. Кочур, В. Харитонов, М. Жердинівська, Ю. Корунець, О. Микитенко, Д. Білоус, В. Радчук, Є. Сверстюк, М. Стріха, Ганна Ігнатенко, М. Шехеря, Ірина Бетко та Є. Чередниченко.

Деякі виступаючі згадували часи переслідувань письменника та пропонували видати двотомник перекладів М. Лукаша, його „Словник українських фразеолізмів" та „Словник раритетів української мови".

На вечорі з оригінальним словом виступив відомий український літературний критик, колишній довголітній в'язень совєтських концтаборів Євген Сверстюк.

В Піттсбурґу відкривається виставка знищеної архітектури Києва

Піттсбурґ. — Тут від 16-го до 25-го вересня ц.р. у Чотирокутній галерії Форбса при Пітсбурґзькому університеті заходами Бюра міських і громадських послуг, департаменту російських та східньоевропейських студій Пенсильванійського етнічного центру спадщини Пітсбурзького університету і Українського Технологічного Товариства, відбудеться фотографічна архітектурна виставка Українського Музею в Ню Йорку п.н. „Знищена архітектура Києва".

Ця виставка фотографій цікава тим, що вона удокументовує знищення історичних пам'яток України совєтським урядом. Метою цієї виставки є поінформувати про багату архітектурну спадщину Києва і про те, хто саме був тим нищівником цієї частини української культури.

Книжку Ленера можна замовити у Клівленді

Джерзі Сиrі, Н. Дж. — Тому, що до редакції напливають численні запити, де можна дістати книжку німецького журналіста Дітера Ленера п.н. „Не свідчи ложно" — „Du sollst nicht falsch Zeugnis geben", — в якій він доказує фальшування викази Івана Дем'янюка (гл. „Свобода" ч. 145 з 2-го серпня 1988 року) інформуємо, що її можна замовляти в подорожному агентстві „Европа" у Клівленді. Адреса: Europa Travel, 911 E., 185th St., Cleveland, Ohio 44119.

Спростовують фальшиві інформації про Тисячоліття

Джерзі Сиrі, Н. Дж. — У відомому щоденнику „Стар-Леджер", який часто містить статті про українські справи, появився з датою 26-го серпня ц.р., лист до редакції п.н. „Неточності про Тисячоліття Церкви" у відповідь на статтю, в якій був цілий ряд фальшивих і незгідних з історією інформацій.

З того приводу голова Комітету для відзначування 1000-річчя Християнства в Україні на стейт Ню Джерзі проф. Іван Головінський виготовив відповідного листа до редакції газети „Стар-Леджер". В ньому він доказує, що Росія не може відзначувати тепер 1000-річчя Християнства, бо вона тоді не існувала, а вперше вжито назву Росія за панування царя Петра І. у XVIII сторіччі. Проф. Головінський також вияснює американським читачам, що Київську Русь ніяк не можна ідентифікувати з Росією, а Володимир Великий був князем Київської Руси-України. Теперішня Російська Православна Церква не може узурпувати собі цих святкувань, що найкраще доказала відсутність Папи Івана Павла II на святкуваннях, що відбулися в червні ц.р. у Москві.

При кінці листа до редакції проф. І. Головінський пригадує, що стейт Ню Джерзі був першим, який за підписом свого губернатора Томаса Кейна ще 15-го травня 1987 року проголосив рік 1988 — роком 1000-річчя Християнства України, що було поміщено саме на сторінках газети „Стар-Леджер".

У Філядельфії посвятять нову будівлю

Філядельфія (УОКЦ). — В суботу, 17-го вересня ц.р., о год. 6:30 вечора, відбудеться величаве благословення нової будівлі УОК-Центру.

Посвячення довершить Владика Михайло Кучмяк при співучасті духовників Української Православної Церкви. Слідуватиме коктейл-шампанське з перекуською, а відтак розвагова програма, в якій візьмуть участь артистка легкого жанру Люба Ґой та популярний секстет нюйоркської „Думки".

В пополудневих годинах, починаючи з 12-ої год. імпрезу попередить приїзд до центру застпника губернатора Пенсильванії Марка Сінгела. М. Сінгель з гордістю каже, що він є українського походження. Його будуть вітати Дирекція УОК-Центру, члени-фундатори і діти шкіл українознавства. Відтак М. Сінгель зустрінеться з представниками громадських організацій та шкільною молоддю.

В. Чебріков обороняє КҐБ

Москва. Агентство Ассошіейтед Пресс інформує про інтерв'ю кореспондента газети „Правда" з шефом КҐБ Віктором Чебріковим, який розказав читачам „Правди", яка є органом ЦК КПСС, про „успіхи досягнуті відділом контррозвідки за останні два й пів роки" під його керівництвом. Він дав до зрозуміння, що, не дивлячись на поліпшення совєтсько-американських відносин, „холодна війна" між КҐБ і Сі-Ай-Ей продовжується.

„Американські імперіялістичні кола, каже Чебріков, не відмовились від політики конфронтації". При тому він підкреслив, що працівники КҐБ недавно відкрили на дні Охотського моря, 60 миль від совєтського берега, „американські підслухові апарати, які працювали з допомогою нуклеарної енергії". Апарати, продовжував оповідати наївним кагебівську байку Чебріков, важили шість тонн і були призначені для перехоплення військових інформацій, які передавалися через спеціяльний кабель. Американська апаратура становила також „фізичну небезпеку для оточення і морських тварин тому, що плютоній є небезпечним елементом в ядерній енергії".

Під час останніх двох років, працівники КҐБ заарештували на території СССР 20 західніх шпигунів, включно з кількома старшинами КҐБ, які працювали „на дві руки", тобто були подвійними агентами. В тому ж часі з СССР були „видворені" за „діяльність незгідну з їхнім статусом", 50 західніх дипломатів і журналістів.

Згідно з опінією В. Чебрікова загрозу для совєтської системи становить також підривна ідеологічна діяльність, яку фінансують і підтримують відомі західні установи, які намагаються використати в СССР кожну нагоду, кожну тріщину, півлегальні, підпільні і легальні групи, які працюють для того, щоб змінити існуючу соціялістичну систему.

Верховний кагебіст признався, що очолювана ним установа „прикладала свої руки" до масових репресій, головно переслідування, вивози, арешти, вбивства тощо, під час сталінської диктатури, але він відмовився входити глибше у ці справи. Натомість він заявив, що також чимало чекістів стали жертвами сталінських репресій. Він таких „переслідуваних чекістів" нарахував аж 20.000 осіб.

Щоб запевнити собі прихильну поставу генерального секретаря ЦК КПСС Михаїла Ґорбачова до його особи і очолюваної ним установи, В. Чебріков повністю підтримав політику гласности, перебудови і більш відкритого суспільства, але додав, що гласність ледве чи можна буде виповнити на 100 відсотків в установі, яка відповідає за безпеку країни.

Нове приміщення амбасади ЗСА в Москві повинно бути знесене

Вашінгтон. — Газета „Ню Йорк Таймс" надрукувала статтю, в якій подано заключення комісії, створеної з ініціятиви Державного департаменту, коли стало відомо, що збудоване у Москві приміщення канцелярії амбасади ЗСА нашпиговане підслуховуючими і записуючими приладами.

Комісія рекомендує знести будинок і на його місці збудувати новий. Подібна „перебудова" у Москві обійдеться дешевше, ніж займатися пошуками і ліквідацією підслуховуючих, записуючих і передаючих приладів , вмонтованих у стіни і стелю совєтськими спеціялістами.

Комісія підрахувала, що демонтаж і будівництво нового приміщення обійдуться 90-100 мільйонів долярів. В цю суму не включена вартість транспортування із-за океану будівельних матеріялів і відповідна охорона їх (мініятюрні підслуховуючі засоби були вмонтовані в бетонні бльоки стін і перекриття). На думку Державного департаменту, повна заміна одного приміщення іншим обійдеться 190 мільйонів долярів. Вся операція займе коло чотирьох років. Якщо займатися „вичищуванням" уже збудованої канцелярії амбасади, то на це піде не менше семи років. Оплата спеціялістів-радіотехніків і необхідна перебудова обійдуться приблизно 190 мільйонів долярів, однак гарантувати, що будуть знайдені всі підслуховуючі прилади, ніхто не зможе.

Як пише „Ню Йорк Таймс", Державний департамент ще не вирішив, чи прислухатися до рекомендацій комісії. Член Палати Репрезентантів республіканка Олімпія Снов, яка торік відвідала Москву в складі комісії, що інспектувала нове приміщення, звернулася до Адміністрації Р. Реґена з закликом послухати рекомендацій. „Знесення приміщення треба почати цієї осени, до початку холодів", — сказала вона в інтерв'ю газеті „Ню Йорк Таймс". О. Снов вважає, що конгресмени і сенатори зможуть бути певними в надійності і збереженні державних таємниць лише тоді, коли недавно збудована канцелярія буде знесена і побудована наново.

Покликуючись на неназваного чиновника Державного департаменту, „Ню Йорк Таймс" пише, що проблема ускладнюється домовленістю зі совєтським урядом, згідно з якою персонал американської амбасади повинен був повністю перебратися в новий будинок, віддавши Московській міській Раді нинішній будинок амбасади. Рекомендації комісії передбачають, що в новий будинок перейдуть лише відділи, не зв'язані зі секретними документами, а спеціяльні служби залишаться в будинку на вулиці Чайковського. Якщо рекомендації комісії будуть прийняті, З'єднані Стейти змушені будуть переглянути умови договору зі Совєтським Союзом, а це не так просто.

ДОРАДНИК ДЖ. БУША ЗРЕЗИҐНУВАВ ЗІ СВОГО ПОСТУ

Вашінгтон. — Фредерік В. Малек, високий дорадник віцепризидента Джорджа Буша, кандидата Республіканської партії на президента у виборах в листопаді цього року, зрезиґнував зі свого посту в Крайовому комітеті Республіканської партії, заявляючи, що зробив це з розмислом, щоб не шкодити нічим у виборчій кампанії і перемозі Буша.

Свого часу, ще за президентури Ричарда Ніксона Ф.М. Малек зробив негідне із засадами демократичних принципів і програмою його власної партії погягнення проти двох високих урядовців у бюрі праці і статистики тільки тому, що вони були американцями жидівського походження. Малек пояснив кореспондентам, що він ніколи не був антисемітом і тому і цей факт він оцінює радше, як акт льояльности до Республіканської партії.

Подія трапилася ще в 1971 року. Малек, вислухавши жалі і побоювання президента Р. Ніксона, що працюючи на високих постах в Білому Домі жиди і їхнє сильне лаббі в обидвох палатах Конгресу намагаються підірвати його економічну політику, поробив заходи про пересунення деяких осіб жидівського походження на нищі, а радше менш впливові пости, з яких вони вже не могли шкодити Ніксонові. Малек особисто не мав нічого спільного з цими пересуненнями, але вважає, що його рекомендація могла причинитися до деяких незадоволень, а навіть резиґнацій.

Дж. Буш, не застановляючись глибше над причинами, прийняв резиґнацію Малека і похвалив його, що він взяв до уваги справу передвиборчої кампанії, хоч подія, яка трапилася з Малеком не має жодного відношення, ані до його особи, ані до теперішніх подій. При тій нагоді він ще раз підреслив, що він особисто і його прихильники, які очолюють виборчу кампанію, гостро виступають і засуджують не тільки антисемітизм, але також усі форми пересудів, образ, застережень з причин національного походження, релігії тощо.

Цю, без сумніву шкідливу для Буша аферу про „жидівський заговір" з 1971 року, відкрила відома ліберальна газета „Вашінгтон Пост". Слід сподіватися, що її відповідно використовуватимуть у своїй виборчій кампанії демократи, прихильники Майкла Дукакіса і жидівські екстремісти, які в усьому вбачають „антисемітизм". Тільки один жидівський лідер, Ейбрагам Г. Факс з Ліґи проти знеславлення, заявив, що Ф. Малек намав жадної причини до резиґнації, бо подія, про яку йде мова трапилася майже 20 років тому.

Політичні спостерігачі й налітики в більшості вважають, що резиґнація Малека, спикуляції довкола його заяви, підозра в антисемітизмі, все це передвиборчий бруд, який розсіватимуть до останнього дня виборів прихильники обидвох кандидатів на президента.

Ільона Сочинська бачить довкілля калейдоскопічно

Малярка І. Сочинська-Шиприкевич на розмові в редакції „Свободи".

Джерзі Сиrі, Н.Дж. (Л. Волянська). — „Моя здібність бачить довкілля — калейдоскопічна", — каже про себе талановита малярка Ільона Сочинська-Шиприкевич, у редакції щоденника, прибувши сюди у вівторок, 23-го серпня, на розмову з редакторами і ділячись своєю радістю з приводу її грядучої індивідуальної першої виставки олій і пастелів у Чикаго, у відомому вже серед українців і неукраїнців Українському Інституті Модерного Мистецтва. Виставка розпічнеться у п'ятницю, 23-го вересня, і триватиме до п'ятниці 30-го вересня включно. Години виставки — від 7-ої години вечора до 10-ої.

Заінтересовані початком цієї автохарактеристики, просимо її продовжувати, бо знаємо Ільону з активности у мистецькому українському гурті Нюйоркської метрополії, з її виставок тут, в Манґеттені й Брукліні, з її громадсько-культурної діяльности та з її пера — мистецької критики: її сміливі критичні огляди поміщувалися звичайно в журналі „Сучасність".

Гостя у „Свободі" пояснює, що у її малюванні вона намагається створювати лад і впорядкованість з (фраґментарно) так поміченого начебто хаосу способом стоплювання дійсних зображень, які стають майже особистою лексикою мисткині. „Іноді ці зображення-образи набирають символічности, — каже вона, — і ці символи в свою чергу стримлять розпівісти про бачене". У всіх випадках, проте, такі зіставлення її власного відбиття дійсности і правдива синтеза, що є наслідком цього процесу, в кінцевому підсумку стають тим, що збуджує і хвилює її, побуджує до дії, до творчости. Тому заінтриґований глядач не пройде мимо, не зауваживши картин, на яких розкинене багатство урбаністичних мотивів і краєвидів, продиктованих уявою інтелекту, і, — як висловився маестро Святослав Ґординський, пишучи дуже прихильно про нашу малярку в журналі „Нотатки з Мистецтва", ч. 25, офіціозі ОМУА, Філядельфія, 1985: — Її образи „наводять своєю проблемністю чимало думок, що заторкують основні питання мистецького творення", і далі: — „Мені продобається багатство її форм , реальних чи нереальних, які вона вигадливо укладає, зв'язує, контрастує, забарвлює гар

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

РОЙ МЕДВЕДЄВ, У СТАТТІ поміщеній в газеті „Московскіе Новості", розказує про останні дні владування колишнього генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда І. Брежнєва. Якщо вірити Медведєву, в січні 1976 року лікарі з великим трудом врятували Брежнєва від клінічної смерти і з того часу кремлівський диктатор дуже часто хворів, мало цікавився політичними і всякими іншими справами і взагалі не знав, що діється в імперії. Час праці, на пораду лікарів, був скорочений для генерального секретаря, за кожним його рухом наглядала група лікарів, які їздили також з ним у численні відпустки на Крим та інші місця СССР. Фактично Совєтським Союзом керувала колегія членів Політбюра, від 1976 року, аж до часу його смерти, — каже Р. Медведєв.

ВИСТУПАЮЧИ У СТОЛИЦІ Кипру Нікозії на конференції невтральних держав, заступник генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй для справ Афганістану і Азії Дієго Кордовез, висловив своє задоволення швидкими темпами виводу совєтських окупаційних військ з Афганістану. Згідно зі словами Кордовеза, совєтські війська звільнили досі 80 відсотків афганської території. При тому він підкреслив, що тільки незначне число афганців повернулись з Пакістану у свою батьківщину, вони все ще не певні, як виглядатиме ситуація пізніше і чи комуністичний уряд президента Наджібулли втримається при владі.

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСВА оборони Швеції Томас Гур повідомив, що військові кораблі тієї країни вже два тижні розшукують за „містерійним" підводним човном невідомої держави, якого два тижні тому помітили були кораблі прибережної сторожі. Після того він зник, не зважаючи на те, що військова фльота, вживаючи підводні бомби, бомбардувала підводні води у промірі 50 миль від берега. Уряд в Стокгольмі відмовляється назвати країну, яка інфільтрує шведські прибережні води своїми підводними човнами, хоч політичні й військові спостерігачі в Західній Европі навіть не сумніваються, що це совєтські підводні човни. Зрештою це не перший випадок порушення прикордонних шведських вод совєтськими підводними човнами, які не визнають кордонів, а Москва взагалі не реаґує на протести.

ДЕРЖАВНІ ПОЛЬСЬКІ профспілки, які були покликані до життя комуністичною партією і урядом після розв'язки і заборони діяльности вільної профспілки „Солідарність", виступають проти леґалізації „Солідарности". Альфред Мєдовіч, який очолює сім-мільйонову урядову профспілку заявив, що на кожному підприємстві повинна існувати тільки одна профспілка, бо конкуренція між профспілками може спричинитись до заколотів серед робітників. „Розколи все були причиною трагедій", — заявив Мєдовіч кореспондентам. При тому він підкреслив, що очолювана ним профспілка вимагатиме резиґнації з посту прем'єр-міністра Збіґнєва Месснера, який не може поправити ситуації на економічному відтинку.

ЗЯТЬ ЛЕОНІДА І. БРЕЖНЄВА, Юрій М. Чурбанов, якого судять в СССР за перекупство, хабарництво і надужиття владою, признався, що він незаконно використовував владу, першого заступника міністра внутрініх справ, але категорично заперечив, що брав хабарі чи привласнював собі державне майно. Разом з Чурбановим на лаві підсудних сидять вісім його спільників, які під час брежнєвської ери допомагали йому нагромаджувати державне і приватне майно громадян, наживаючись при тому самі. В 1971 році будучи спеціяльним охоронцем дочки Брежнєва Ґаліни, став пізніше її третім чоловіком. Чурбанова судить військовий суд і тому загально сподіваються більш грізного виміру кари.

В АМЕРИЦІ

У ЧЕТВЕР, 8-ГО ВЕРЕСНЯ ц.р., Палата Репрезентантів проголосувала законопроєкт, яким дозволяється присудження кари смерти за вбивства пов'язані з наркоманією. В цьому законопроєкті запропоновано навіть принагідним наркоманам замкнути дорогу до всяких федеральним урядом спонзорованих користей, як студентські позички чи мешкання. Обидві пропозиції проголосовано великою більшістю голосів, бо в справі кари смерти — 299 до 111, а в справі обмежень користей 335 до 67. Велика кількість демократів долучилася до переважаючої більшости республіканців у підтримці цього законопроєкту.

ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА воєнних дій при Об'єднаному штабі збройних сил, контр-адмірал морської фльоти Роберт Келлі, заявив, що у намаганнях запобігти таким нещасним випадкам, як помилкове зістріленя воєнним кораблем американської фльоти пасажирського літака у Перській затоці 3-го липня ц.р., командування американської фльоти видало нові радіоапарати всім кораблям, які є в тому районі. Нові апарати є спроможні скорше і виразніше контолювати розмови пасажирських літаків з летовищами.

В ТЕКСАСІ, БІЛЯ МІСЦЕВОСТІ Карнак, на військовій базі амуніції знищено мотори двох ракет типу „Першінґ". Це перші кроки зі сторони Америки у знищенні нуклеарних ракет середнього засягу, про що ґовориться у спільному договорі підписаному президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем Михайлом Ґорбачовим в грудні минулого року у Вашінгтоні. Спостерігачами цього важливого видовища були віцепрезидент Джордж Буш і старший совєтський інспектор Ніколай Б Шабалін.

ЧЛЕНИ ВИБОРЧИХ комітетів обидвох президентських кандидатів, республіканського віцепрезидента Джорджа Буша і демократичного губернатора Майкла Дукакіса, дійшли вкінці до порозуміння щодо усталення дат для публічних дебат між обидвома кандидатами. Дату першої дебати назначено на 25-го вересня ц.р., а дату другої запляновано на 13-те жовтня ц.р., залежно від змагань за мистецтво бейзболу, за якими інтенсивно слідкує ціла Америка.

У ТРЕНТОНІ, СТОЛИЦІ Ню Джерзі, губернатор Томас Кейн підписав два закони автомобілевого забезпечення, які він назвав „першим кроком" до пропонованих можливих відлиг для водіїв авт. Цього самого дня, тобто у четвер, 8-го вересня ц.р. стейтова асамблея одобрила ряд інших обезпеченевих змін, спрямованих на полегшу власникам автомобілів у тому стейту.

ПРЕЗИДЕНТ ЩОДЕННИКА „Ню Йорк Таймс" Ленс Р. Пріміс подав до відома, що починаючи з 19-го вересня ціна щоденника збільшиться до 35 центів з 30 центів. Ця підвишка в ціні відноситься до щоденного видання, а недільне число дальше буде коштувати 1.25 дол. Потребу такої підвишки пояснено збільшенням коштів друку за останніх два роки.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена переконана, що Ірак вживав трійливий газ, тобто хемічну зброя для винищування курдів, які у війні Іраку з Іраном співдіяли по стороні Ірану, викликаючи своєю діяльністю ненависть в іракських чинників. Очевидно, Вашінгтон засудив таку поведінку іракців, але, як кажуть представники курдів, не зробив відповідних заходів і не дав достатнього розголосу для засуду Іраку, наприклад, на форумі Організації Об'єднаних Націй. Тепер уряд Іраку заперечує, що він продовжує вживати хемічну зброю і фактично американська розвідка не має доказів такої нелеґальної дії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40 00 6 months — $22 00 3 months — $12 00 UNA members 1 year — $15 00 Change of address — $1 00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40 00 на півроку — $22 00 на 3 місяці — $12 00 Для членів УНСоюзу $15 00 річно За кожну зміну адреси — $1 00 Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Остання сесія Конґресу

Коли у минулу середу 7-го вересня 1988 року сотий з черги американський Конґрес вернувся літніх ферій, у Капітолі настала цілком інша, особлива атмосфера. В міжчасі, у липні і серпні, відбулися конвенції обох партій. Первісний радісний настрій демократів, що в особі мало кому раніше відомому губернаторові стейту Массачуссетс знайшли лідера, який за всіма опитами, має куди-куди більші шанси вигри, як республіканський віцепрезидент Джордж Буш, швидко минувся. Кожний дальший опит виявляє щораз більшу перевагу Джорджа Буша. У Сенаті створилась досить напружена ситуація. Адже Джордж Буш є конституційним головою Сенату, а обидва кандидати на віцепрезидента є сенаторами — Ллойд Бентсон з Тексасу і Дан Квейл з Індіяни. В міжчасі, коли конґресмени і сенатори перебували на вакаціях — багато з них були активно зайняті виборчою кампанією перед конвенціями і на самих конвенціях. І дехто з них забув, що й у виборчій аґітації треба бути джентелменом та не цурався персональних атак проти суперника, що залишило поганий посмак по нинішній день. А тут залишились буквально тільки два місяці до листопадових виборів. У виборчій кампанії виринули справи, які стали „найголовнішими" і ждуть законодатного оформлення: справа бюджету на збройні сили, що його Конґрес прийняв був перед відходом на вакації у висоті 299.5 більйона дол., проти якого президент Реґен заклав вето. Перекинути президентське вето чи шукати нового компромісу з підвищенням названої суми? Спроба признаної також ще перед конвенціями суми 27 мільйонів дол. на невійськову допомогу протисандіністським партизанам у Нікараґуа. Відношення до збройних сил Америки і до Нікараґуа були предметом палкої виміни думок у виборчій кампанії — кандидати обох партій зайняли протилежні одна одній позиції. Те саме сталося з дуже делікатною, але дуже життєвою проблемою жіночих абортів — Дукакіс є „за", Буш — „проти". Виборча кампанія виявила, що треба схвалити якийсь закон про боротьбу проти смертельної недуги АЙДС, з призначенням сум не тільки на ляборторійні досліди, але й для шпиталів та, може, й незаможних недужих. Виринули у виборчій аґітації проблеми етики у конґресовому „лоббі" й потреба встановлення нового „мінімум" заробіткової платні. Таким чином ця остання несповна двомісячна сесія Конґресу стоятиме під впливом і тиском переведеної уже виборчої кампанії та під кутом виборчих інтересів однієї і другої партії.

Поза діловими справами, над якими обидві палати Конґресу мусять буквально днями й ночами радити і компромісово схвалювати, і поза цією атмосферою президентських виборів, в якій приходиться працювати цій сесії, є ще один немаловажний момент. 8-го листопада американські виборці виберуть нового президента. Роналд Реґен урядуватиме ще до кінця року, але насправді вже відійде в тінь. Опозиційні члени Конґресу не раз намагалися залити сала за шкуру Реґенові, вся афера Ірану — „контрас" була ведена так, щоб обов'язково пакостити Реґенові. Колишній голова Палати Репрезентантів, лідер демократичних конґресменів Томас О'Ніл став відомим голосним противником Демократичної нижчої палати Конґресу. Томас О'Ніл був особливо прикрим ворогом Реґена. Але поруч із такими негідними правами партійництва і демагогії — у політичній верхівці Америки є почуття потрібної куртуазії, є політична й персональна культура. І тому тепер, хоч як залежить опозиційній демократичній більщості в обох палатах Конґресу на вигрі президентських виборів, то все ж вони будуть рахуватися з тим, що треба в останніх місяцях-тижнях урядування Роналда Реґена, названого „великим комунікатором", виявляти свою пошану.

Це, як згадано вгорі, сотий з черги Конґрес ЗСА і тепер він переводить свою останню сесію. Поруч із новим президентом — будуть у листопаді обрані всі (435) конґресмени — багато залишаться на своїх постах, але появляться і нові обличчя. Буде теж частинна зміна складу Сенату. На конвенції Республіканської партії висловлювано бажання, щоб не тільки Білий Дім залишився у руках республіканців (Джорджа Буша), але й щоб у Конґресі настала республіканська більшість. Покажеться, чи це не було тільки побожне бажання. Бо в Америці все можливе і можлива і найбільша — приємна, або прикра — несподіванка.

Едвард Жарський

КОЛИ РОЗГОРЯВСЯ ОЛІМПІЙСЬКИЙ ВОГОНЬ

Увесь світ стоїть сьогодні під знаком Олімпійських Ігрищ, у відновленні яких великі заслуги поклав француз барон П'єр де Кубертен. Але його ініціятива була б безуспішною, якщо б не заіснували для цього сприятливі обставини.

Бо, по правді, то сама думка організувати Олімпійські Ігрища не була новою. Романтизм, що наприкінці XVIII сторіччя бурею перейшов Західню Европу з лордом Байроном на чолі та з його звеличанням Греції й грецького повстання, праці історика античного мистецтва Й. Й. Вінкельмана, а згодом археологічні розкопи в Олімпії і т. п. — все те віддавна сприяло заінтересуванню старинною грецькою фізичною культурою, її спортовими досягненнями та бажанню дорівняти грецькій кальокагатії шляхом віднови Олімпійських Ігрищ.

Перші сліди цього захоплення находимо у Швеції; один з учнів П. Лінга, творця шведської системи фізичного виховання, вже в 1834 році зорганізував перші Олімпійські Ігрища, в програму яких входили різнорідні гімнастичні вправи. Врешті й самі греки, визволившись з-під турецької неволі пригадали собі славну минувшину предків. 1858 року грецький уряд видає „Королівське олімпійське розпорядження" і вже в 1859 року завдяки фінансовій допомозі грецького багатія, Євангеліса Заппаса, учасника грецького повстання у 1821 року, відбуваються перші ігрища під гаслом „нав'язання до античности". Крім гімнастичних вправ — відбулися біги на коротку, середню і довгу віддалі, стрибок у довжину з перешкодою, стрибок з жердкою, метання диска метання списа до цілі, змагання у веслуванні, плаванні тощо, а щоб вповні задержати олімпійський дух старини — музикальні та поетичні виступи. Король Греції Отто І власноручно клав переможцям лавровий вінок на голову; крім того переможці діставали й певну... грошову премію.

Заплановані на 1863 рік змагання не відбулися (воєнна атмосфера), а чергові змагання у 1870 році чи 1875 році відбулися, так сказати б, у „власному заряді" греків з невеликою горсткою грецьких змагунів. Ці перші спроби греків не зворушили тодішнього задомовленого міщанина, що годинами висиджував у вигідному фотелі і з погордою дивився на якихось там „шпортовців", що втішаються благами свіжого повітря, бігають за якимсь там м'ячем, чи метають якісь там каменюки, як якісь первісні неандертальці. Це міщанське доматорство Західньої Европи гамувало поширення олімпійської ідеї на цілому континенті. Розрушив це міщанське доктринерство барон П'єр де Кубертен (1863-1937), визначний французький історик, педагог, літератор.

Як годиться нащадкові шляхетського роду — відвідує спершу славну ще, Наполеоном засновану військову академію у Сен Сир; але йому офіцерська кар'єра не припадає до вподоби і закінчує студії на Сорбоні. Досліджуючи історію старинної Греції висуває задум відновлення олімпійських ігрищ, які згуртували б на старті змагунів з усіх країн світу. Зі своєю ідеєю відновлення Олімпійських Ігрищ виступив вже в 1892 році на зборах Атлетичної Спортової Юнії у Парижі.

Але тут з місця зустрів спротив французьких спортсменів, головно руховиків-гімнастів, товариства яких були пересякнені — як і вся французька спільнота — антипруським духом реваншу після програної франко-пруської війни (1870-1871 р.): „з проклятими бошами-німцями ніколи не станемо до гімнастичних змагань" — вперто заявили. Не меншою перешкодою в успішній реалізації Олімпійських Ігрищ була справа аматорства і професіоналізму в спорті. Виникнення професійного спорту заплямувало атмосферу ідеалістичного підходу до спорту, що було прикметою клюбів у їх початкових стадіях розвитку. Багато старих спортових діячів почало говорити про „звиродніння" спорту, його упадок, про його „культурну безвартісність".

Кубертен не здавався й докладав усі зусилля, щоб зреалізувати свою ідею. Щоб найти якусь менш, або більш обгрунтовану причину, скликати міжнародну конференцію для обміркування віднови Олімпійських Ігрищ — Кубертен використав підготову міста Парижу до світової вистави; з цієї нагоди скликав конґрес посвячений проблемам університетського спорту а з тим і питанню професіоналізму й аматорства. Наради конґресу відбулися у мурах старого паризького університету Сорбони в днях 16-го — 23-го червня 1894 року. Проворний Кубертен спершу ні словом не згадував про задум віднови Олімпійських Ігрищ. З цим проєктом виступив він у останніх днях Конґресу після доповіді славного археолога й історика мистецтв С. Ренака (1858-1932): нав'язуючи до його виступу — Кубертен згадав про німецькі археологічні розкопки в Олімпії й свій виступ закінчив провокативним закликом: „Німці відкопали Олімпію, невже ж Франція не спроможна „відкопати" її велич? Її Олімпійські Ігрища?"

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

„СВОБОДІ" В АЛЬБОМ!

Число „Свободи" з 31-го серпня 1988 року порадувало мене двома своїми матеріялами, на які хочеться зареаґувати. Т. зв. „дописи" з місць, зокрема, про наші різні імпрези, в тому і ювілейні, іноді мене іритують. Написані погано, штамповo, із вирахуванням усіх, хто говорив, деклямував, відкривав і дякував, а навіть подавав до столу... За кілька днів, автор чи й редакція поправляють і доповнюють себе, мовляв, ми ще забули згадати таких і таких і, обов'язково, дуже перепрошуємо за „технічний" недогляд! Вислід — низькопробний журналізм, обивательські манери і несмачне враження в інтеліґентного читача!

Репортаж п. з. „Відмолоджене Маямі" авторства Ірени Ванчицької приємно різниться від пересічі подібних дописів. Спочатку не хотів його читати, подумав: таке саме, як десятки інших. А тоді якось змусив себе, а може заголовок заінтригував („Туга за молодістю"). Дуже приємно був розчарований. Репортаж написаний свіжо, живо, навіть оригінально, не так, як інші. Людська сторінка в ньому переважає, викликує цікавість в кожного. Пластично виходить дуже цікава картина того „відмолодженого" міста, людина це немов бачить, ним заінтригована, а може й бажала б сама відвідати цей клаптик Америки. Нема там півкопи прізвищ членів комітету, учасників, гостей і виконавців, але ж є три прізвища наших земляків, що там поселилися (в дуже вдалому контексті), поряд із вміло згаданими для характеристики ситуації Кастра, Картера й нашого моряка Медведя. Все це зроблено дуже-дуже інтеліґентно! Браво й ґратуляції авторці, а редакції від серця побажання — більше таких репортажів й авторів!

В тому числі газети прочитав гарне і розумне інтерв'ю (це свідомо вжитий епітет, бо бувають і малорозумні інтерв'ю!), що його дав новоприбулий гість-посланець з України, о. Василь Романюк. Добрі запитання і глибоко продумані та сповнені гуманности й християнської любови відповіді. Не одного це спонукує думати й погодитися з висновками!

Але трапилися редакторські чи авторські „чортики". Очевидно, Патріярх Тихон не міг писати листа о. Романюкові, бо той давно помер. Був це, цілком певно, лист від Пімена.

Подано помилково, що до Групи за відновлення УАПЦ в Україні належить священик Саржураківський. Наскільки мені відомо, такого немає, а ним є о. Мирон Сас-Жураківський.

Але найклопітливішу помилку зроблено, коли під кінець інтерв'ю кореспондент вітає о. Романюка з найновішою церковною нагородою Святою Митрою, „котру в неділю сьомого серпня надів на Вас (Отче Романюк!) Митрополит Мстислав".

Митру можна й „надіти" на якийсь гачок чи вішак, а може й на голову, тільки це звучить трохи смішно. Мабуть, кореспондент „Свободи" хотів сказати „наділив", бо це вже трохи достойніше.

Історія з „надіванням" митри пригадала мені цікавий і правдивий випадок з пок. Владикою Іваном Бучком. Ще в часи, як він для скитальців уважався найвищим українським католицьким архиєреєм, десь (чи не в Бельгії) його вітали в час відвідин святковим обідом і, очевидно, промовам і славословіям не було кінця. Один з промовців (здається, священик) побажав Владиці, аби його вже скоро Папа нагородив кардинальським капелюхом. На те покійний вже сьогодні Владика відповів: „А ти, що думаєш, що кардинальські капелюхи саджають на кожного стовпа?!"

Василь Маркусь
Чикаго, Ілл.

Михайло Кучер

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ НА ЗАХОДІ

Про дезінформацію у Совєтському Союзі написано багато і загально це не викликає заперечень. Останнім часом на Заході також завважується акція дезінформації. Недавно американська організація „Фрідом Гавс" провела оцінку „кількости" свободи у різних країнах. Польщу з відділу „держав, позбавлених свободи", перевели в „держави частинно вільні". До „частинно вільних держав також зараховано Південну Африку і Югославію.

Заступник генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй сказав, що „в Польщі існують умови, які сприяють досягненню порозуміння між окремими групами суспільства".

Деякі американці, знавці Китаю, захоплені останніми економічними реформами, повідомляють, що „права людини в Китаї поширено і поліпшено. Сталося так після смерті Мао. Тут невідомо, як можна „поліпшити права"? Інші західні „знавці" називають Китай, Польщу і СССР „зовсім нормальними країнами", а один відомий французький інтелектуал назвав примусову криваву колективізацію в СССР і в Україні „цікавим соціологічним експериментом".

Подібно грішать і совєтські свідки на Заході, які мали б знати ліпше. Ніби дисидент-марксист Рой Медведєв хвалив після смерти Андропова. Більш дивними і гіршими та небезпечними є думки Алилуєвої, що разом з дочкою повернула на дуже короткий час до СССР і тепер причаїлась на Заході. Була вона на Заході 17 років, але політичний та інтелектуальний клімат Заходу залишився для неї чужим. В інтерв'ю у тижневику „Обсервер" Алилуєва сказала, що СССР і ЗСА супердержави і вони дуже подібні до себе в позитивному і негативному розумінні. Алилуєва мусіла признати, що в СССР панує тоталітаризм (це перед поверненням), але поспішила сказати, що все більший вплив військових у ЗСА веде країну до тоталітаризму.

Щодо рівня свободи на Заході то Алилуєва признала її тільки за багатіями, які спокійно можуть робити, що їм подобається і не бояться кари. Відомості про КҐБ і зміст ГУЛаґу Солженіцина дуже перебільшені. Жах діється не тільки в СССР, а й в інших країнах.

До досить великого списка симпатиків та оборонців СССР прилучився Олександер Зінов'єв, вчений соціолог. Пишучи потайки свої книги в СССР, Зінов'єв безжалісно виявив страшну правду про свою країну. Опинившись на Заході, — не зовсім відомо чому? — не витримав зміни атмосферичного тиснення" і свій погляд на СССР кардинально перемінив. Він досить переконливо описує клопоти совєтської людини, що опинилась на Заході („Гомо совєтікус", 1982) і кінчає глибоким розчаруванням західнім світом та виправданням Сталіна. Назву книги для виправлання Сталіна Зіновєв узяв із совєтської пісні „Сталін — наша слава боєвая, Сталін нашей юности полет".

Зінов'єв виступив на кольоквіюмі, присвяченому обговоренні книги Орвелла „1984". Із просто незрозумілою антипатією Зінов'єв виступив проти покійного письменника і назвав книгу Орвелла — „1984" „купою соціологічних абсурдів". На думку Зінов'єва, книга Орвелла фальшива. Він обвинуватив автора у намірі залякати людей, бо занадто уваги приділив „чисто негативним явищам сталінської епохи, абсурдним байкам, які привезли на Захід совєтські еміґранти".

Орвелл просто набрехав людям, про Совєтський Союз. Кохання там дозволене(!), люди вміють читати, а партія зовсім не хоче влади. І далі заперечення самого себе: на Заході історію фальшують так само, як і в СССР.

Боронити свою абсурдну критику Орвелла Зінов'єв не збирається. Артур Кестлер півстоліття тому краще знав Совєтський Союз, як Зінов'єв, був чесний з читачами. Польщею Зінов'єв виразно незадоволений. Поляки поводяться „не згідно з об'єктивними законами", але не сказав з якими. Більшість поляків може й нещасна під соціялізмом, але одночасно та більшість погоджується(!) з режимом.

Орвелл був більше скромний, як Зінов'єв і не збирався оглуплювати своїх читачів. Він не погодився з абсурдною думкою, що демократія і тоталітаризм явища одного порядку. Це все одно казати, що „половина булки рівняється її відсутности".

НЕ СЛІД ЗНЕЦІНЮВАТИ ПОПЕРЕДНИКІВ

Автор статті М. Б. про недавно-відбутий Учительський Семінар на Союзівці (гляди „Свобода", 20, VIII, 88) обширно описуючи його перебіг, звертає увагу на усучаснення українознавчої програми. Характеризуючи виклади П. Маляра, він протиставить його методу методі його попередників такими словами: „Коли проф. П. Маляр викладає граматику, то вона зветься „нормативною", тому що він подає признану (ким і коли?) термінологію, відповідні, точно випрацьовані правила і дефініції, закріплюючи їх добірними прикладами і домашніми роботами. Це не Панейко, Кислиця, Кисілевський, це оригінальний абстракт його досвіду, порівнянь... і т. д."

Заходить питання: чому автор статті, підкреслюючи вагу одного, знецінює його попередників? Підручники згаданих авторів були писані для попередніх поколінь з іншими мовними спроможностями, а сьогодні вони потребують усучаснення. Цього ніхто не заперечує, однак з браку нових підручників вони ще сьогодні є в ужитку. Дивує одначе зневажливе ставлення до тих авторів, які в свій час, як україністи й педагоги, відіграли важливу ролю для українознавчого шкільництва. Згадати б хоча проф. К. Кисілевського, який був одним з основників цього ж шкільництва в Америці.

Любомира Крупа
Морріставн, Н. Дж.

СТАТУТОВІ ПРИНЦИПИ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ СПІЛКИ

Українська Гельсінкська Спілка (УГС) утворена на базі Української Гельсінкської Групи, яка існувала з 1976 року дотепер. УГС керується у своїй діяльності принципами визнаних або ратифікованих урядом СССР основоположних міжнародних документів з прав людини — Загальної Декляраціï Прав Людини, Пактів ООН про економічні, соціяльні і культурні права та про громадянські і політичні права, Прикінцевого Акту Гельсінкської наради з питань безпеки і співпраці в Европі 1975 року, а також розробленою на основі цих правових документів Деклярацією принципів УГС.

Сприяючи втіленню в життя тих позитивних процесів демократизації, що розпочалися в СССР, Українська Гельсінкська Спілка водночас прагне до поглиблення та розширення їх, критикує непослідовність і консерватизм органів влади і правлячої партії при вирішенні конкретних питань перебудови, знаходиться в становищі конструктивної демократичної опозиції до адміністративно-бюрократичної системи, що склалася і утвердилася у СССР.

УГС діє на території України, захищаючи політичні, соціяльні та економічні права українського народу та інших національностей, що постійно живуть на території республіки. УГС може створювати групи чи організації за межами УССР на територіях масового українського заселення, а також серед української еміґрації, де існує Закордонне Представництво Спілки.

УГС будується на принципах федералізму із широким самоврядуванням автономних організацій. Кожна з таких організацій може мати свій статут, вироблений з урахуванням цих статутних принципів та специфіки своєї роботи.

У члени автономних організацій Спілки рекомендується приймати громадян різних національностей віком від 16 років, що в основному згідні із Деклярацією принципів УГС і хочуть працювати в обраних самими для себе правозахисних ділянках. Незгода з окремими положеннями Декляраціï принципів при схваленні її загального спрямування не виключає членства і праці в одній з автономних організацій УГС, крім її керівних органів.

УГС створюється на основі індивідуально-колективного членства. До Спілки приймаються як окремі особи, що можуть об'єднуватися у територіяльні (міські, районні, обласні) організації, так і неформальні об'єднання (клюби асоціяції, спілки, об'єднання нацменшостей та ін.) що поділяють основні напрямки Декляраціï принципів УГС. **Членство в будь-якій іншій організації чи партії у такому випадку не може бути перешкодою для вступу в УГС.**

Права і обов'язки членів Спілки визначаються статутами складових організацій на місцях. Однаково обов'язковими для всіх є тільки дотримання основних демократичних принципів (права обирати і бути обраним в керівні органи, права на оприлюднення окремої думки чи акції меншости та ін.)

В міру зростання кількости членів Спілки на місцях створюються обласні Координаційні Ради, які самостійно, керуючись Деклярацією принципів УГС та статутними принципами, виробляють статути обласних організацій УГС. Такі ж Координаційні Ради (КР) створюються на територіях із значним українським населенням за межами УССР (наприклад, Кубанська Рада, Московська Рада та ін.). Колективні члени УГС (неформальні клюби та ін.), що діють в межах области, делегують своїх представників на обласну КР, а неформальні організації міжобласні та всеукраїнські — безпосередньо у Всеукраїнську Координаційну Раду (ВКР).

До Всеукраїнської Координаційної Ради входять: по одному представникові обласних організацій Спілки та міжобласних (всеукраїнських) неформальних об'єднань — колективних членів УГС та обрані на Всеукраїнській конференції УГС керівники основних секцій Спілки. У перший після створення Спілки склад ВКР вводяться також члени Ініціятивної групи по створенню УГС із числа членів Української Гельсінкської Групи (дев'ять осіб).

Основними секціями Спілки можуть бути: державно-правна, (прав людини), економічна, соціяльного захисту, міжнаціональна, екологічна, молодіжна, мовна, культурно-освітня, релігійних проблем, українців у світі, а при потребі також інші. Кількість і назви секцій на місцях визначаються обласними організаціями.

Всеукраїнська Координаційна Рада виділяє зі свого складу постійно діючий Виконавчий Комітет у складі трьох виконавчих секретарів та керівників секцій.

Всеукраїнська Координаційна Рада обирається на конференції УГС терміном на три роки. ВКР обирає зі свого складу Виконавчий Комітет теж на три роки із почерговим головуванням секретарів (тобто не більше одного року підряд). Для уникнення посадової авторитетности принцип змінности керівництва (не більше трьох років підряд) рекомендується і для обласних координаційних рад та секцій.

Всеукраїнська конференція УГС проводиться не рідше одного разу на три роки, а при потребі вирішення важливих питань — за рішенням 3/4 складу ВКР.

Завдання координаційних рад, Виконавчого Комітету ВКР та інших виборчих органів — тільки консультативне **(збір інформації, передача досвіду, методологічні розробки тощо). Рішення їх не обов'язкове для виконання всіма членами Спілки:**

Фінансові засоби УГС складаються із членських внесків членів Спілки, виплата яких обов'язкова, пожертвувань, можливих прибутків від видавничої та ін. діяльности. Розмір внесків та інші способи одержання і розподілу коштів визначаються у статутах автономних організацій УГС. 10 відс. прибутків автономні організації передають у розпорядження Виконкому ВКР, рештою розпоряджаються самі.

Основними рекомендованими для автономних організацій формами роботи може бути:

— широкий збір інформації по всіх викладених у Декляраціï принципів напрямках правозахисної діяльности з використанням зібраного матеріялу на місцях та передачі в області КР та Виконком ВКР;

— звернення від імені обласних та ін. автономних організацій і груп Спілки до місцевих та республіканських органів влади;

— звернення від імені ВКР та її Виконкому до уряду СССР та уряду УССР із вимогою виконавчих та інших рішень;

— звернення від ВКР по узгодженні з усіма обласними організаціями до урядів країн, що підписали Гельсінкську угоду, в усіх серйозних випадках, коли, не зважаючи на звернення до уряду СССР, порушення основних прав людини і нації продовжується;

— такі самі звернення до міжнародної громадськости та Міжнародної Гельсінкської Федерації, членами якої ми себе вважаємо;

— широка пропаганда ідей та вимог Української Гельсінкської Спілки через засоби масової інформації (якщо це можливо), мітинги, збори, демонстрації, підписні листи, листівки, незалежну пресу, інформаційні агентства та пресу країн, що підписали Гельсінкську угоду, та інші. Для оперативнішого освітлення діяльности УГС та вимог Спілки при Виконкомі ВКР створюється пресова служба УГС, яка діє на базі журналу „Український вісник".

Ці статутні принципи, як і Деклярація Принципів УГС діють тимчасово до затвердження на установчих зборах Спілки, які відбудуться після організації обласних рад УГС. Подальші зміни в статутні принципи та Деклярацію принципів УГС можуть вноситися конференцією Спілки або одноголосним рішенням ВКР на подання обласних організацій.

Порядок виборів на конференцію УГС та порядок її проведення буде визначено на установчих зборах УГС.

7-го липня 1988 року **Виконавчий Комітет Української Гельсінкської Спілки**

ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ У ВАШІНҐТОНІ 7-9-го ЖОВТНЯ: НЕ ЗАБУДЬТЕ ЗАМОВИТИ НІЧЛІГ В ОДНОМУ З ГОТЕЛІВ!

ПОЖЕРТВИ НА ПОТРЕБИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА

за час від 20-го листопада 1987 р. до 30-го серпня 1988 р.

$10.000.00 — д-р Остап Котик-Степанович — на видання Слово о полку Ігоревім;
$2.000.00 — Марія Андрусяк, у пам'ять мужа д-ра Іллі Андрусяка;
$1.000.00 — Йосиф Гупалівський, у пам'ять інж. Атанаса Мілянича, інж. Євген й Ірина Мельники, Іван Мигалюк, д-р Іван Новосівський, Олександер Муць;
$500.00 — Із завіщання Івана Бойка, Комарно — Історичний Комітет, Олександер Наконечний, Йосиф і Стефанія Порайки, Володимир й Ольга Скоцені;
$300.00 — д-р Леонід Мостович з дружиною Оксаною, з донькою д-р Анею Мостович-Колтонюк і сином д-ром Андрієм з родинами у 20-ту річницю трагічної смерти проф. Миколи Мостовича, його дружини Надії та доньки Оксани;
$250.00 — Богдан Петріна, Анна Політило, Кузьма Шашілов;
$200.00 — Василь і Пелагія Кучкуди, Наталія Андрусів;
$150.00 — полк. Іван і Нона Карк;
$107.00 — Український Громадський Комітет у Ст. Пітерсбурґу;
$100.00 — інж. Ярослав Бігун, Христина Блазенко, д-р Богдан Бородайко, Борис Галаган, Анна С. Гувер, д-р Роман і Ольга Дзядіві, д-р Володимир Заньків, Марія Кодельська, Іван Козій, д-р Марія Кознарська на публікацію ЕКО, Стефан і Надія Костики, І. й Л. Коцурі, Теофіль й Іванна Купики, у пам'ять д-ра Юрія Тершаківця, д-р Андрій О. і Дарія Левицькі, Тарас Лукач, інж. Євген й Ірина Мельники, Василь й Анна Натини, д-р Мирон Новосад, Анна Новосівська у пам'ять мужа д-ра Івана Новосівського, В. Оренчук, д-р Ярослав і Ярослава Панчуки, Любомира Пежанська, у пам'ять мужа інж. Михайла Пежанського, Микола Прегор, д-р Мирослав і Люба Прокопи, д-р Роман Рак, д-р Марія Савдик, Самопоміч у Гартфорді, Сеньйори УНС, д-р Олег Слюзар, д-р Олекса Т. і Каролина А. Столярські, д-р Степан і Тамара Тимкові, Українсько-Американська Кооператива у Північнім Маямі, Фл., Стефанія Диба-Ценко;
$60.00 — д-р Ярослав Очередько;
$50.00 — Станіслав В. Береза, Вінніпеґ, Володимир і Катерина Воповодюки, Василь Воронка, Микола і Зірка Галіві, д-р Борис Глинський, д-р Володимир і Дарія Гойдиші, д-р Мирослав й Ельза Грушки, Михайло Дзвінка, Анна Дзенцьоловска, Володимир Дучинський, Володимир Запуцький, Олекса Зелінський, Ярослав й Іванна Клими, Галина Костюк, д-р Богдан і Наталія Ковалі, Роман А. Лехіцький, д-р Михайло Лободяк, Євген і Оксана Луцькі, Роман і Анна Максимовичі, д-р Ярослав Мігайчук, В. Могуцький, д-р Я. і Лариса Музички, д-р Лев і Оксана Мурські, д-р Іван і Анна Новосівські, д-р Тарас Новосівський у пам'ять батька д-ра Івана Новосівського, Петро Палашевський, інж. Іван і Галина Панчаки, д-р Мирослав і Люба Прокопи, д-р Ярослав Рожанковський, д-р Роман Романів у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Самопоміч у Балтімор, д-р Джірард Р. і Оксана А. Сидораки, Атанас Спюсарчук, д-р Степан Стецюра, д-р Олександер Р. Стрільбицький, д-р Василь Федорців на видання ЕКО, д-р Борис Филипчак, д-р Володимир і Надія Шкільники; інж. Михайло Шпонтак (на публікацію Б. Ф. Корчмарика), д-р Михайло й Іванна Яцухи;
$40.00 — д-р Богдан і Тамара Мриц, Володимир Сорочак;
$35.00 — д-р Андрій Мацюрак;
$30.00 — Микола Бодель, Олександер Вороняк, Петро Григорович у пам'ять д-ра Івана Новосівського, д-р Іван і Наталія Макаревичі, Марія Савицька;
$25.00 — д-р Т. Артимович, Любомира Артимишин, д-р Михайло Біда, д-р Роман Богонович, д-р Ярослав Н. Ґелета, д-р Микола Дейчаківський, Андрій Дзедзик, Корнель й Емілія Дзюби, Роман і Люба Домбчевські, Галина Єфремов, Антін Заліський, Ігор Зелик, о. Василь Іващук, Степан Кікта, д-р Іван Кіндрат, Ольга Кобзяр, Володимир Когутяк, Михайло І. Костів, Дарія Коструб'як, Теодор Костюк, Петро Крамаренко, Андрій Кушнір, Гарі Е. Мальмстед, д-р Василь Марчук, Юрій і Христина Навроцькі, Орест Небеш, д-р Петро й Марія Одарченки, д-р Осип і Лідія Оришкевичі, д-р Роман Осінчук, д-р Микола Палій (на публікації в англійській мові), Марія Підгородецька, Роман і Галина Поритки, Володимир і Ольга Прокопові, Стефанія Пурій, Богдан Робак, Микола Ромах, Лев і Міра Сагайдаки, інж. Валентин Сім'янців, Нона Савчинська, д-р Богдан і Галина Старухи, Микола й Анна Стасіві, В'ячеслав Стеценко, д-р Євген і Ніля Стецьків, д-р Іван Сумик, Зіна М. Таран, інж. Сидір М. Тимяк, о. Іван Ткачук у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Микола Черевайко, Ярослав й Ольга Чипак, Микола і Стефанія Чорні, д-р Олекса Школьнік, д-р Микола Шпетко, Вадим Яровенко, Марта Ярош;
$20.00 — о. Володимир Базилевський у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Святослав Боженко, Ілля Борис, Петро і Віра Вигінні, інж. Ігор і Рома Гайди, Микола Галів у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Юрій Гедвіґ, Ольга Гнатюк, Петро Гончаренко, Володимир Гошовський, Зиновій Ґлов'як, Григорій Дробний, Стефанія Єрмолович, Василь Еванців, інж. Євген і Євгенія Івашкові, Нестор Когут, Микола Корінець, Сильвестер Костик, Микола Костирко, Петро Костечко, Володимир Кручовий, Ірина Крамарчук, Іван і Джені Куравські у пам'ять д-ра Івана Новосівського, проф. Василь Лев, Володимир Луков, д-р Яків Мисарів, Михайло і Наталія Мітринґи, Джеймс Д. Музичка, Мирослав і Мирослава Надбережні у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Омелян Омецінський, Ірина Пашковська, інж. Олександер Пришляк, Е. Прокопович, М. Сороколіт, Василь Танасійчук у пам'ять д-ра Івана Новосівського, о. Іван Ткачук, о. Іван Тилявський, А. Тупшієнко, Микола Француженко у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Марія Черешня, Михайло і Євгенія Юрченко у пам'ять д-ра Івана Новосівського;
$15.00 — Олександер Бурак, Володимир Волчук, Василь і Марія Гуцуляки, Ольга Дядинюк, Богдан Кондра, Семен Костів, Микола Лаврин, Роман А. Мельник, д-р Мирослав і Анна Мичковські, д-р А. Наклович, Петро Папашевський, Юрій Савчук, д-р С. і Марта Трофіменко, Іван Цьолко;
$12.00 — Юліян Бачинський;
$10.00 — Василь Багрій, д-р Ярослав Білинський, Михайло Бохно, Ізидора Боярська, Ярослав Букачевський, Андрій Бульба, Юрій Вайчак, Петро Войновський у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Йосиф і Мона Войтович, Семен Гасяк, Любомир Гевко, інж. Степан і Марія Ґоляші, Андрій Гичко, Микола й Алла Григорович у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Володимир Гриньків, Теодор Дончевський, Лариса Журавель, інж. Михайло Ільків, Василь Качуровський, Надія Катречко, Роман Керницький, Володимир Корінь, Александер Корчак, Юліян Крижанівський, інж. Микола Курчак, Ева Лісікевич, Олександер Лужницький, Дмитро Лясевич, Константин Малахов, Любомир Огаренко, нечіткий підпис у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Ігор Пахолюк, Михайло Попович, Борис Раковський, Марія Рейнарович, Самопоміч в Нюарку, Антін Семенюк, В'ячеслав Сенютович, Лев Сенечко, Степан Сідлярчук, Олекса Скробко, Юліянна Старосольська, Мирон Федорів, Анна Фесенко у пам'ять д-ра Івана Новосівського, Степан Чорний, Василь Чорняк, Олексій Шевченко, Василь Шийка, Люба Янович;
$5.00 — Ншан Габарзум'ян, Федір і Марія Гайові, Надія Дорощак, Федір Корсунь, Любомир С. Міз, Степан Пилипчак, Петро Саґаль.

Усім Вельмишановним і щедрим Жерводавцям висловлюємо невимовно щиру подяку за піддержку вдержання незалежної української науки у вільному світі.

Управа НТШ

Ільона Сочинська...

(Закінчення зі стор. 1)

Ільона Сочинська: „Фійлкова рукавичка" (1986, олія 48x48) з колекції п-ва д-р Гойдишів.

моніями чи дисгармоніями фарб, словом — займається основним завданням мистецтва — формотворчістю".

Ільона Сочинська Шиприкевич радіє нагодою виставки в Чикаго, бо це там, у тому місті рвучкого вітру, є група справжніх любителів образотворчого модерного мистецтва, які створили й утримують УІММ і є його ревними шанувальниками й меценатами. Тут, отже, дасть мисткиня експозицію своїх кільканадцяти великоформатних 56" x 56" олій і кільканадцяти менших 24" x 20", виконаних у техніці пастелі, де чикагський глядач зможе побачити багатство гри динамічно-барвних форм її картин. Про її індивідуальну виставку в Ню Йорку, в Українському Інституті Америки в 1984 році, писала наша мистецька критика: „Мисткиня великих можливостей" (Богдан Певний в „Сучасності", ч. 1, 1985), підкреслюючи в творчості І. Сочинської найцікавіше: „Поєднання в одній композиційній цілості абстрактних і реалістичних елементів, що витворює надреальну атмосферу", про що ми й переконуємось, розглядаючи її репредукції, бо до „Свободи" на розмову принесла мисткиня і Альбом репродукції її картин, що будуть на виставці в Чикаго.

Це імпозантний доробок малярки з останніх часів. Інтригують і вдалі назви — оригінальні й загадкові, що — знову ж примушують думку інтенсивніше працювати: „P.S. — де я є?" „Перехід вулиці на червоному світлі", „Метрополітальний 'ангст'", „Підтяті крила", „Вулиця десь", „Боротьба вільним стилем", „Спустити курок", „Краєвид сну-дрімоти", „Автопортрет із рушником", „Хризаліс", „Лет", „Вид згори на 36-ту вулицю" та інші. Передостання картина піддає думку відвідати мисткиню в її ательє, що якраз і міститься в елеґантному будинку 200 Е на 36-ій вулиці в Мангеттені, де продовжуємо розмову з пані Ільною і її мужем інж. Петром Шеприкевичем, який є і постійним моделем для своєї дружини-мисткині і глибоким знавцем її творчости, як і критиком та добрим перекладачем англомовних назв її образів на українську мову. Тут, в ательє, яке до речі незвичайно впорядковане (бо мисткиня любить естетику і в своїй роботі, і в своєму вигляді: вона вишукано одягнена і бездоганно вихована, що і не дивно, беручи до уваги рід — походження, вишкіл і таланти мисткині, про яку можна сказати, як кажуть в Англії, що вона посідає три „B": Breeding, Beauty and Brain.

В студії продовжуємо розмову, оглядаючи картини і розпитуючи їх творця про задум, спосіб його здійснити, про все, що стосується її самої та грядучої чикагської виставки. Довідуємося: в Чикаго є мисткиня Леся Коверко, котра працює для УІММ. Чоловік її є директором Українського Інституту Модерного Мистецтва. „Пані Леся організує виставки і, маючи добрий смак, сама займається і розміщенням образів і всією іншою клопітною й спеціялізованою працею, — каже Ільона Сочинська, — щоб експозиція пройшла якнайкраще". І це Лесі Коверко і її мужеві мисткиня зобов'язана цією виставкою, на яку вже вибрані образи, що ось-ось їх треба буде відіслати.

З прихильністю згадує Ільона теж д-ра Ахіля Хрептовського, який виявив щире зацікавлення її мистецтвом, бо Ільона на це заслуговує і як мистець і як донька незабутнього колеги св. п. д-ра Ростислава Сочинського, визначного лікаря громадянина, сподвижника УЛТПА (Українського Лікарського Товариства Північної Америки), якого дуже і дуже бракує нашій громаді у багатьох аспектах.

Насамперед, очевидно, важними були для ініціювання виставки кваліфікації самої мисткині Ільони. Але нам, що знали особисто всю родину Ільони, годі не згадати теж про діда мисткині, який був визначним політичним діячем. Киянин Федір Королів, український дипломат, був за часів Української Народної Республіки директором Міністерства у Києві, потім головою торговельної Місії УНР у Швайцарії, зголом — Місії у Берліні, де народилися і мама нашої малярки і теж у Німеччині — сама Ільона, внучка цього визначного державного мужа. Громадська виробленість, отже, сильна з обох боків у родині Сочинських. Тому попри її інтенсивні мистецько-професійні зобов'язання, працює радо Ільона і на громадському форумі, зокрема в 113-му Відділі Союзу Українок Америки (це новий Відділ молодих професіоналісток, з сильним зацікавленням образотворчим мистецтвом, як і іншими ділянками української культури). Бере участь Ільона і в проєктах Української Православної Ліги, працює для товариства Молодих Професіоналістів і для Українського Інституту Америки в Ню Йорку, до речі, для УІА вона виготувала Лього, що вже кілька років прикрашує всі матеріяли-друки Інституту. Тепер працює над мистецьким оформленням брошури для Центру УАП Церкви у Бавнд Бруку, Н. Дж., та виконує інші мистецькі громадські навантаження поруч її сестри Лади, яка ще більш заанґажована в українській громадській діяльності, ніж Ільона, бувши якраз і головою товариства Молоді професіоналісти і належачи до Ради Директорів УІА.

Для самої ж мисткині тепер головним завданням є увійти по-справжньому у світ мистецтва теж неукраїнського, бо, добившись визнання серед чужих, зможе значно більше зробити і для рідної культури, — каже Ільона і розповідає, що тепер звертає свою увагу якраз на це, а компетиція в Ню Йорку є страшенно тяжка. Адже в самому Ню Йорку „є сто тисяч малярів", і серед них посісти помічене місце коштуватиме титанічних зусиль, — з цього мисткиня здає собі дуже добре справу. Але таки змагатиметься.

Щоб не розпорошувати своєї уваги, вона кілька років тому зовсім припинила працювати в царині реклямного мистецтва, хоч воно було поплатне. Вела вона на протязі восьми років власне ательє і фірму, виконуючи замовлення для великих американських корпорацій. Цей шлях було обрала відразу після шкіл: закінчивши ексклюзивну середню школу, вивчала Ільона графіку й малярство в Школі проєктування в Род Айленді, де здобула бакалявреат, а ступінь магістра дістала в престижевому Єйльському університеті в Школі мистецтва й архітектури. Цікавилась вона було й теорією, ділянкою мистецької критики, й містила в журналі „Сучасність" свої свіжі й безпосередні рецензії та критичні огляди виставок колег-малярів. Нам, в редакції, здається, що варт би ці критичні нариси продовжувати бо Ільона має всі дані виписатися на доброго мистецького критика, вміючи влучно схопити суть баченого й добре зформулювати свої враження, кладучи їх на папір. Але з пером треба почекати, бо все єство нашої малярки-мистця підкорене тепер названому вже завданню — пробиватися у мистецький американський світ, бути зауваженою в ньому і сказати йому своє вагоме слово, чого ми щиро Ільоні бажаємо. Хоч не не було легко, — перші кроки зроблено, вона добилася того, що її картини прийняті до двох добрих мистецьких галерій, які її тепер репрезентують. Тут пояснює І. Сочинська Шиприкевич всі ті „ходження по муках", які треба було відбути, щоб свого досягти, зазнавши навіть деяких гумористичних ситуацій.

За нею участь у кільканадцятьох збірних виставках в Ню Йорку; експонувала успішно свої твори в Ню Джерзі, а тепер час сягнути поза цю метрополію. У Чикаго на неї чекає Український Інститут Модерного мистецтва. Відвідувачі Музею — шанувальники образотворчого мистецтва, не будуть розчаровані, бо зустрінуться з сильним мистецьким обдаруванням і вже вишколеним і вправленим невтомною працею над собою. Мисткиня інтригує глядача все новим і несподіваним видом своїх креацій. А в підсумку з'являється слово „Синтеза", що найкраще віддає її сьогоднішнє зацікавлення й відношення до її малювання. „Це дослівно означає творити абстрактну суть реальної речі через сполучування частин або елементів і з нереального, у той спосіб об'єднуючи розпізнавальні елементи з нерозпізнавальними і малюючи їх у різноманітний спосіб і різними образотворчими 'малювальними' стилями", бо це їй найбільше близьке і рідне, і цим малярка найбільше інтригує, зацікавляє і вабить глядача.

ПОДЯКА

Дорогій Пані Галі Гірняк

провідниці нашої групи Рим-Люрд, як рівнож всім

Дорогим Учасникам,

щиро дякую за опіку і поміч під час нашої подорожі.

Рівночасно сердечно дякую за обдарування мене прекрасною статуеткою Матері Божої, як найстаршої учасниці нашої групи.

До милої зустрічі на святкуваннях Другого Тисячоліття Хрищення України, але вже в Небесних Просторах.

З вдячности для цілої групи, складаю 200.00 дол. на Український Музей в Ню Йорку.

АННА ПОЛІТИЛО

Окружна Управа Українського Народного Союзу і Товариство Українських Сеньйорів, Секція Відділу „Самопоміч" в Ню Йорку

організують поїздку автобусами на

ВСЕНАРОДНЮ МАНІФЕСТАЦІЮ у ВАШІНҐТОНІ

яку влаштовує Крайовий Комітет для Відзначення Тисячоліття Хрищення України

в СУБОТУ, 8-го ЖОВТНЯ 1988 р.

Зголошуватись на автобус треба в домівці „Самопоміч" у вівтірки, середи і п'ятниці між годинами 10:30 і 1:30 по полудні. Квиток в обі сторони виносить $20.00 дол.

На Маніфестації у Вашінґтоні виступить віцепрезидент Джордж Буш. Нашою масовою участю в столичному відзначенні Тисячоліття Християнства Українського Народу в ЗСА засвідчім вірність і гордість всім з нашої спадщини і покажім українську зорганізовану силу перед зовнішнім світом.

ПРЕЗИДІЯ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО"

достойно відзначує і вітає своїх Членів-Сеньйорів, а саме:

Василя К. Барку,
Володимира О. Яніва і
Юрія В. Шереха-Шевельова

з їхнім славним 80-річчям,

та

Яра М. Славутича,
Ігоря В. Качуровського і
Олексу А. Веретенченка

з їхнім знаменним 70-річчям,

як теж

Леоніда І. Плюща,

якому сповняється 50 років життя

та щиросердечно бажає їм усім всього добра, здоров'я і дальших знатних успіхів у їхній відданій праці для української культури.

Президія ОУП „СЛОВО"

ІВАН ДЕМ'ЯНЮК ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ:

"ВИ ЗАСУДИЛИ... ЛЮДИНУ ЯКА Є ЗОВСІМ НЕВИННА; НЕВИННА ОСОБА."

"Я НЕ Є 'ІВАН ГРОЗНИЙ' І НАЙСПРАВЕДЛИВІШИЙ СВІДОК Є САМ БОГ, ЯКИЙ ЗНАЄ ЩО Я НЕВИННИЙ."

"МЕНІ ЦЕ НЕНАЛЕЖИТЬСЯ. Я НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ — І БОГ Є МЕНІ СВІДКОМ."

ТОМУ ЗВЕРТАЄМОСЯ З ПРОХАННЯМ: ДОПОМОЖІТЬ ЗАХИСТИТИ НЕВИННУ УКРАЇНСЬКУ ЛЮДИНУ СВОЇМИ МОЛИТВАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ ПОЖЕРТВАМИ — ПОДАЙМО БРАТНЮ РУКУ КОНЕЧНОЇ ДОПОМОГИ!...

СВОЇ ПОЖЕРТВИ ПРОСИМО СЛАТИ НА АДРЕСУ:

THE JOHN DEMJANJUK DEFENSE FUND
P. O. BOX 92819
CLEVELAND, OHIO 44192

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 2-го вересня 1988 р. з Волі Всевишнього відійшов у Вічність

наш Незабутній

МУЖ, БРАТ, ЗЯТЬ, ШВАҐЕР

бл. п. мґр прав

МИРОН Т. УТРИСКО

Нар. 30-го серпня 1908 р. у Львові — пластун, член ОУН, голова Булави студ. Корп. „Чорноморе", ентузіяст протиалькогольного товариства „Відродження" в Галичині, невтомний і жертвенний громадський, політичний діяч в краю і на еміґрації, член ООЧСУ, АБН, НТШ, організатор „Провидіння", довголітній керівник укр. радіопрограми ім. Т. Шевченка, провідник 4-го куреня УПС „Характерники", голова української ІМКА та інших організацій, довголітній голова крайового Т-ва „Бойківщина" та редактор і видавець його численних видань.

ПАРАСТАС — у вівторок, 6-го вересня 1988 р. в похоронному заведенні Насевича. ЗАУПОКІЙНУ СЛУЖБУ БОЖУ відправлено 7-го вересня 1988 р. в церкві св. Николая у Філядельфії, Па. Тлінні Останки спочили на українському католицькому цвинтарі Пресв. Діви Марії на Факс Чейсі, Па.

В глибокому жалю:

дружина — ГАЛЯ
сестра — ІРИНА з родиною
братанок — БОГДАН УТРИСКО з родиною
братаниця — АННА з родиною
теща — ОЛЬГА КУЛЬЧИЦЬКА
шваґерка — ЯРОСЛАВА з родиною
шваґер — ВОЛОДИМИР КУЛЬЧИЦЬКИЙ
ближча та дальша Родина в ЗСА та в Европі

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів на могилу просимо складати пожертви на добродійні цілі.

В ЗАРВАНИЦІ ВІДБУЛОСЯ СВЯТКУВАННЯ 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ

Довго мріяв я відвідати країну, де народився мій покійний батько і мої діди. Ця мрія здійснилася якраз у цьому ювілейному році 1000-ліття Хрищення Руси-України.

Після успішних святкувань у Римі ми вирушили поїздом на Україну. Наша група складалася з 16 осіб — чотирьох священиків, трьох монахинь і дев'ятьох мирян.

Відвідали ми Львів, Тернопіль, Почаїв, Київ, Канів і Ленінград. На границі ми не мали жадних труднощів, хоч у наших валізах знайшли багато примірників Святого Письма, молитовників тощо. Нічого в нас не відібрали.

Ми всі старалися побачити якнайбільше. Дехто з групи відвідував своїх рідних, які приходили до гостинниць. Моє особисте бажання було ознайомитися зі станом підпільної Української Католицької Церкви і Господь дав мені цю ласку, бо я мав нагоду стрінутися і розмовляти з Владикою Павлом Василиком, з монахинями, зі семінаристами та вірними.

Під час зустрічів я довідався, що вірні католики в Україні дуже пильно слідили за розвитком ювілейних святкувань у Римі через ватиканське радіо. Для них це було великою духовною потіхою, великою підтримкою, підбадьоренням і заохотою до дальшої боротьби. Але одне явище всіх зранило. Маю на увазі духовенство і вірних, це було слово „православних" при Великому Вході та інших частинах Папської Архиєрейської Святої Літургії в соборі святого Петра. Вони ведуть велику боротьбу і постійно є виставлені на переслідування а ми, мовляв, підтримуємо їхніх катів.

Під час нашої зустрічі Владика Павло Василик висловив надію на більші зміни в совєтській системі, а особливо надію на легалізацію Української Католицької Церкви, за яку він так безстрашно і хоробро бореться. „Я дію явно, мимо того, що мені постійно погрожують і за мною слідкують", заявив Владика.

Також ми довідалися, що міліція багато разів розганяла людей, які приходили на відправи по приватних домах або по лісах. Часто Владиці Василикові приходилося скакати через вікно і втікати лісами зі своїми священиками. При одній нагоді, після Святої Літургії ще була одна пара молодих до шлюбу, а міліція окружила дім, то всі припали на коліна, щоб не було видно через вікно і, так навколішках відбулося вінчання.

Багато разів відбирали у Владики Василика всі ризи, літургічні книги і загрожували арештом. Відповідь Владики була: „Заберете в мене ризи, мені нові вишиють. Не дасте нам церкви, а ми маємо сотні, бо кожний дім української католицької родини є для нас церквою".

Під час нашої розмови Владика Василик повідомив мене про заплановані святкування Української Католицької Церкви Західньої України ювілею 1000-ліття Хрищення України в неділю, 17-го липня, у Марійському відпустовому місці в Зарваниці і заохочував мене до участи. Особиста участь мені не виглядала можливою, але в Тернополі обставини так склалися, що група нас вирішила поїхати.

У неділю, 17-го липня вранці, хоч падав сильний дощ, ми стрінулися поза готелем, сіли до таксівки і поїхали. По дорозі ще стали на ринку і купили собі води і харчів на обід.

Ми їхали під зливним дощем. Все виглядало, як сон, чудові краєвиди, де-не-де село; по дорозі — качки, гуси, свині, худоба — все собі свобідно ходило. Наш шофер уміло їх обминав і ми далі їхали. Доїхали до одного роздоріжжя, а тут міліція всіх затримувала і наше авто спинили. Всіх нас огорнув страх, ми в авті сильно молилися, наш шофер висів і щось поговорив з міліцією, повернувся до авта і далі нас віз. Але ми бачили, що пару автобусів, повних людей-паломників, завернули назад, але людям дали змогу висісти з автобуса і продовжувати пішки. Багато людей так і зробили, ішли приблизно 10 км пішки, крім старших і немічних.

Після 60 км їзди ми заїхали до села Зарваниця. Дуже убоге село! Качки і гуси собі плавали у калабанях по дорозі, а маса народу, пішки і босі, по болоті поспішали на місце відправи. Їдемо далі, а ось серед села знову міліція всіх завертає і знову наше авто затримали. Нас ще більший страх огорнув, ми побоювалися їхніх запитів, бо вони зараз пізнали б, що ми туристи, але нічого нас не питали. Нашу таксівку завернули, але дали нам змогу висісти з авта й іти пішки. Ми так і зробили. На наше велике щастя падав дощ, ми понакривалися так, як й інші люди; підкачали штани і по болоті йшли аж до другого кінця села.

Здалека лунав спів побожних українських пісень. Ми перейшли вузький дерев'яний міст і ось перед нами сила народу! Сюди приїхали представники різних закутин Західньої України.

Ми не могли вірити своїм очам, ми є в Зарваниці! Славне Марійське відпустове місце — дуже близьке кожному українському серцю. Власне тому Владика Василик й інші вибрали це місце, щоб відбути офіційні святкування ювілею 1000-ліття Хрищення України.

Вірні з великою побожністю набирали воду в посудини з чудотворного джерела. Місце де колись була каплиця, було вкрите квітами і свічками, а навколо вірні навколішках молилися.

В лісі багато священиків сповідали, довгі ряди людей очікували на свою черґу, щоб висповідатися.

На площі серед прекрасної природи, серед буйного і зеленого лісу стояв високий дерев'яний хрест, якого процесійно несли через ціле село, ще в суботу вечором.

Коло цього хреста відбулося цілонічне чування і моління прочан під зливним дощем. Але це нікого не знеохочувало до участи.

Кілька метрів від хреста, на горбочку, споруджено вівтар. Навкруг вівтаря стояли молоді хлопці і дівчата, тримаючи в руках вишивані хоругви, їх було приблизно 20. Коло вівтаря Владика Василик сповідав довгі години, а люди без перерви співали побожні пісні, з такою побожністю і любов'ю до Бога, що ми всі були зворушені до сліз. Важним є підкреслити, що їхні молитовники не були надруковані книжочки, але ручно переписані зошити, а більшість людей співали з пам'яти.

Цікавим було бачити, як люди збігалися зі всіх сторін. Зі села полями та стежками, з лісу. Всі горнулися і старалися дійти якнайближче до вівтаря.

Всіх присутніх було приблизно 7,000 людей, багато дітей і молоді. Це явище вказує і свідчить про майбутність Української Католицької Церкви в Україні.

Місце було окружене міліцією та агентами, деякі з них постійно фотографували. Людей вони не чіпали, а вірні не звертали великої уваги на них. Всі відважно і рішуче поспішали на місце відправи, вітаючи одні одних голосним „Слава Ісусу Христу!". Присутність Владики Павла і священиків надавала їм відваги і певности, як ягнята коло свого пастиря. А кількість народу сама приблизно витворювала силу і вказувала на живучість Української Католицької Церкви.

Коло 11-ої год. рано почули ми голос через голосники, голос міліції: „Ми вас попередили вчора і сьогодні повторюємо: те, що ви чините, є нелегальною діяльністю, ви дієте проти закону Совєтського Союзу. Ваша організація не є офіційно зареєстрована і таким чином ви порушуєте закон. Прошу всіх поволі розходитися". Люди почали кричати і протестувати, а голос знову: „Не кричіть, тільки поволі розходьтеся, поки не пізно". Люди плакали і сильно молилися, але ніхто не рушився з місця!

Нам було дійсно сумно і страшно, ми туди прибули нелегально. Щось мені в горлі тиснуло і сльози підступали до очей. В мені були змішані почування: жаль цього народу, який не має права свобідно молитися і прославляти Бога. Перед нашими очима кривда діється нашим братам і сестрам, а ми безсильні. Я просив Пречистої Діви Марії, щоб якесь явне чудо вчинила і свій народ, що до неї прибігає, охоронила.

Під час цього моменту повідомлення і погрози Владика Василик перервав сповідь і спокійно почав одягатися до відправи.

Два українські діячі (їхні імена мені невідомі) заохочували людей не розходитися, а залишитися на відправу. Вони відважно протиставилися міліції різними аргументами, а особливо цитуючи главу 7-му, точку 52-гу совєтської конституції, яка так говорить: „Горожанам Радянського Союзу забезпечується свободу совісти, а саме, право визнавати або не визнавати жадну релігію. Право відбувати релігійні відправи або провадити атеїстичну пропаганду. Забороняється вороже наставлення відносно релігії, або ширити ненависть до людей, що визнають дану релігію". Люди сильно плескали цим відважним мужам. Тоді вони закликали: „Хто є католиком, хай піднесе руку". Приблизно 7,000 рук піднеслися вгору одночасно!

Діячі також заохотили присутніх підписати петицію до генерального секретаря Михаїла Горбачова про легалізацію УКЦеркви та зі скаргою на погрози міліції, яка не підпорядковується програмі перебудови, а толочить право людей визнавати свою релігію.

Це був момент великого напруження, бо виглядало, що ворогові дійсно власться розігнати нарід і перебити святкування. Але міліція, побачивши рішучість і відвагу народу, відступила від нього і зайняла місця на горбочку під лісом і вже більше не перешкоджала молільникам.

Владика Василик у повних єпископських ризах, при асисті шістьох священиків приступив до хреста і відправив Водосвяття. Повернувшись до вівтаря, розпочав Архиєрейську Святу Літургію. Цілу відправу вірні співали з великим запалом і щирим серцем.

На освячення дарів всі вірні клякнули просто в болото. Також під час Святого Причастя люди поклякали у два ряди, витворивши хрест на площі. Після Святого Причастя люди припадали лицем до землі на благодарення, дякуючи Богові, що вони удостоїлися бути причасниками Тіла і Крови Господа нашого Ісуса Христа. Це явище, а саме вияв їхньої глибокої і покірної віри, було для нас дуже зворушливим і великим піднесенням душевним.

Після Святої Літургії відправили Молебень до Пречистої Діви Марії, а після Молебня — Суплікація і проповідь Владики Павла. При кінці відбулося знову Водосвяття і благословення народу і посудин з водою з чудотворного джерела. Владика Павло обходив цілу площу і всіх благословив свяченою водою, а вірні супроводжали його побожними піснями.

На обличчі людей було видно плач і радість. Вони дочекалися такого великого дня, вони мали змогу молитися і відсвяткувати цей великий ювілей 1000-ліття Хрищення України разом зі своїм рідним католицьким Єпископом, який відважно провадить і охороняє своє стадо, як добрий пастир.

Цікавим було, що ніхто не відходив, всі вистояли чотири години відправи, а багато з них ще й провели цілу ніч з суботи до неділі на молитві, під дощем.

Після всіх відправ пустили чутку, що міліція готується арештувати Владику Павла і всіх священиків. Нам стало дуже прикро і страшно і якнайскорше, серед відходячого народу, ми пустилися в дорогу через село, яке було виповнене міліцією. Вони дуже на нас дивилися, але нас не чіпали. Ми щасливо, з великим зворушенням і вдячністю Богові і Пресвятій Богородиці за Її заступництво, повернулися до Тернополя.

Ми переживали за Владику Павла і за його священиків. Чи їх арештували, чи ні? Але ми стрінулися з Владикою наступного дня в Тернополі і довідалися, що не завдали їм жадних труднощів.

Владика Павло виявив своє велике вдоволення з вдалих святкувань Українською Католицькою Церквою ювілею Тисячоліття Хрищення України і назвав подію історичною, бо це перший раз після насильної ліквідації УКЦеркви в 46-му році, що відбулася така урочиста і явна відправа з участю такого великого числа вірних католиків із Західньої України.

о. Йосиф Газуда

Помер св. п. М. Миськів

В Торонто 10-го липня 1988 року відійшов у вічність Михайло Миськів, довголітній член Українського Народного Союзу, Відділ 408 ім. Андрея Шептицького.

М. Миськів народився в Розгадові біля Зборова в Україні. В юних роках був членом „Просвіти", „Лугу" та духової оркестри і завжди виконував свої обов'язки з незвичайною відданістю, як також був любителем книжки. В часі Другої світової війни пройшов німецький полон, опісля працював у Відні, був учасником відділу „Роланд", а по 1941 році дальше працював у Відні, звідки перейшов до табору Ді-Пі. Вкоротці виїхав до Канади, де познайомився зі своєю майбутньою дружиною Марусею.

Похоронні відправи відбулися в похоронному заведенні Кардинала та в церкві св. Миколая, де покійний був активним членом. Похоронні відправи служив о. д-р Юрій Федорів. Тіло покійного похоронено на цвинтарі Парк Лон в Торонто.

Св. п. М. Миськів

Покійний залишив у глибокому смутку дружину Марусю, дальшу родину в Торонто, Баффало та в Україні.

Хай канадська земля буде йому легкою.

КОЛИШНІЙ КАНЦЛЕР федерального уряду Західньої Німеччини Віллі Брандт, обраний недавно президентом Соціялістичного інтернаціоналу, заявив 8-го вересня ц. р., що згідно з його власною опінією Совєтський Союз незабаром приступить до всесвітнього банку і міжнародного монетарного фонду. Досі тільки дві комуністичні держави, Польща і Мадярщина, є членами згаданих інституцій і користуються привілеями, які ці установи дають своїм членам.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ФІНАНСІВ цими днями одобрила ряд змін в оподаткуванні громадян, включно з „хартією прав" для платників податків, які мають суперечки з податковим урядом. Згідно з запропонованими змінами, податковий уряд мусітиме на письмі подати свої вияснення кожному платникові, якого цей уряд перевірятиме чи віддасть до агенцій збирання податкових платностей. Подібний законопроєкт вже перейшов і був одобрений Палатою Репрезентантів, але в ньому нема „хартії прав" для платників.

Копи...

(Закінчення зі стор. 2)

Тим разом ніхто вже не протестував, а навпаки — з великим ентузіязмом всі одноголосно прийняли ідею Кубертена, всі його проєкти про переведення ігрищ, зміну місця ігрищ, участь усіх народів і т. п. Зникла французько-пруська ворожнеча; Кубертенові доручено зорганізувати Міжнародний Олімпійський Комітет (МОК), що мав вести всі справи пов'язані з ігрищами. На знак лучности зі старогрецькими олімпіядами рішено влаштувати перші Олімпійські Ігрища в Атенах 1896 року.

Почалась нова ера спорту. Ігрища надали новий зміст спортовому рухові, дали нову ідею і своєю олімпійською символікою пригадали всім суспільну придатність спорту, його пов'язання з великими гуманістичними ідеалами.

Як секретар (МОК) Кубертен розробив до подробиць увесь церемоніял ігрищ, що його з великим пієтизмом додержуються всі організатори ігрищ, уложив олімпійське приречення чесної боротьби і т.п. аматорство?

Сам Кубертен вважав аматорство „чудовою мумією, яку годилося б сховати до музею, як зразок новітнього мистецтва бальсамування". Проте Конгрес вирішив, що в змаганнях можуть брати участь тільки аматори, тобто спортовці, які вправляють спорт тільки для власної приємности і не беруть ніякої заплати за участь у змаганнях. Так прийшло до з'єднання олімпіяд з аматорським параграфом, що став стрижнем ідейного змісту Олімпійських Ігрищ.

Ще за свого життя барон Кубертен переконався, що запозичений з античної Греції олімпійський міт — залишився й надалі недосягненим містом. Відновлена ідея олімпізму не витримала іспит часу: прийнятий Конгресом принцип аматорства — поволі стає пережитком; вона — ідея — не перешкодила вибухові Першої світової війни, — а вже по смерті Кубертена — і Другої світової війни; не зібрала на старті всі народи світу, не усунула національної дискримінації, не була на перешкоді прийнята у члени МОК. Совєтський Союз, якому дозволено виставляти лише одну репрезентацію олімпійську, примикаючи очі на те, що Уряд СССР безправно ставить Україні перешкоди стати членом МОК. У 1920 року в Україні зорганізувався національний Олімпійський Комітет України, який зголосив своє членство до МОК і готовість брати участь у Олімпійських Ігрищах в Антверпені (Бельгія). Документи про ці заходи України віднайшов директор Київського інституту фізичної культури проф. М. Бунчук, який написав про це книжку. Рукопис книжки йому сконфіскували, а сам він помер у невиясненних обставинах у 1960 роках.

Надіймось, що спортовці України твердо заговорять про свої права самостійних виступів на міжнародній арені й на Олімпійських Ігрищах виступлять разом з репрезентаціями цілого світу, як окрема самостійна Олімпійська репрезентація України.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 16-го ВЕРЕСНЯ 1988 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо взяти участь, є важні справи. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рекр. секр.